

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

5 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

O volitvah za starešinstvo ljubljansko.

(Konec.)

V zadnjem listu smo dokazali, da ljubljansko mestno starešinstvo slabo gospodari z mestnim denarjem in premoženjem. To smo dokazali z nekaterimi posebno kričečimi rečmi; manjših dogodeb, ki bi tudi za našo trditve pričale, tu ne moremo omenjati.

Pri vsem tem pa vendar vprašanje: Kam je prišel ves ta denar? Za kaj se je porabil? Ali za mestne potrebe? Težko, kajti te potrebe se niso toliko pomnožile, da bi se ne dalo s pomnoženimi dohodki shajati, če je prejšnje narodno starešinstvo shajalo z manjšimi, pa je vendar spolnilo vse dolžnosti do meščanov in to boljše nego nemčurji. — Ali se je s tem denarjem olepšalo mesto, vstreglo se kaki že davno poznani potrebi? Nikakor! Popravljaj se je tlak, kjer je bil slab, kakor se popravlja vsako leto kolikor toliko, odpravljaj sneg in blato, kar se vsako leto godi, a ne enega dela ne vemo, ki bi bilo moglo mestni kasi vsekati hujšo rano. S tem ne rečemo, da bi bil vnovič prišel kak Gajdič čez njo, marveč prepričani smo, da blagajnik zamore vsak izdani znesek pokriti s kako pobotnico. A naš namen ni revidirati kaso in pregledovati račune in proračune na podlagi takih dokazov, s katerimi bi blagajnik ali recimo: nemčursko starešinstvo res dokazalo, da dobro vé, kam je prišel vsak krajcar, ki je bil izdan. Mi se moramo vstaviti više, prašati moramo: ali je bilo treba izdati to in to svoto za to in ono? ali bi se ne bilo dalo tu in tam kaj prihraniti? Sploh: ali je vsaka svota opravičena, ki jo nahajamo med stroški? Na to vprašanje nam morajo nemčurski mestni očetje omolkniti, morajo

omolkniti — to povdarjamo še enkrat, oni sami in tudi naši bralci dobro vedo, zakaj.

Kako pa se pri vsem tem vendar vede ljubljanskega mestnega starešinstva nemčurska večina? Ali ima za vse meščane enako očetovsko skrb? Na to vprašanje nam daje ono samo ali — kar je eno in isto — stranka njegova najjasniši odgovor. „Ustavoverno (po domače: nemčursko) mora biti ljubljansko starešinstvo“ — piše gnjidovi list te svojati. S tem je pač vse rečeno, vsemu pritrjeno, kar mi mestnemu starešinstvu očitamo. Ne ljubezen do mesta in prebivalcev, ne zmožnost za oskrbovanje občinskih zadev, ne zvedenost v srenjskem gospodarstvu, ne značaj vreden splošnega zaupanja — vse to ne velja; da je kdo le ustavoveren, dosti je. Nasprotno pa, če bi vse one lastnosti imel, a ne bi bil ustavoveren, t. j. nemčur, ne sme sedeti na sedežu mestnega starešine. Tega načela naši nemčurji ne tajé, marveč ni jih sram javno ga proglasiti. Ali pa ne kažejo s tem ravno, da nimajo niti pojma o tem, kake lastnosti morajo imeti možje, katerim meščani dajó mestno gospodarstvo v roke? Ali ne izrečejo naravnost, da jim bo blagor mesta in skrb za dobro gospodarstvo deveta briga, da se bodo marveč poskušali na političnem odru in uganjali strankarsko politiko v tisti dvorani, ki je namenjena razgovorom in posvetovanju o mestnih zadevah? In če pogledamo nazaj na dōbo njihovega za Ljubljano tako nesrečnega gospodarstva, ali je le eno samo leto v tej dōbi, v katerem ne bi bili napravili kake politične demonstracije, ki je bila namenjena žaliti in je res tudi žalila ogromno večino mestnih prebivalcev? Saj še ni teden tega, kar se je za zaprtimi vrati snovala taka politična demonstracija, proti kateri bi več ko tri četrtine mesta glasno protestirale,

ker je nečastna za ljubljansko mesto, čegar ponos mora biti, da kot središče dežele slovenske je in ostane slovensko. Do take skozi in skozi politične demonstracije nima strogo gospodarska skupščina, kakor je mestno starešinstvo, nikake pravice, nikakega poklica, kakor sploh do nobenega političnega početja. Če pa vendar-le ne zamudi nobene prilike, pri kateri je mogoče skočiti na politično polje in plesati večini prebivalcev po glavi in izdajati po krivem mesto za nemčursko, kako spoštovanje moremo mi, more vsak pravičen človek imeti do njih! Ali ne bo vsak rekel, da ne razumejo svoje naloge, svojih dolžnosti, da jim ravno nasproti delajo?

Toda čemu bi dalje še naštevali pregrehe in slabe lastnosti nemčurskega mestnega starešinstva! Saj so vsakemu znane in jih je toliko, da tu nimamo prostora za celi dolgi njihov register. Saj tudi zdaj še nam — vsled nam krivičnega mestnega štatuta in pritiska od zgoraj — ni mogoče spoditi te stranke z „rotovža“; za zdaj je edino, kar moremo doseči, to, da zabijemo v nemčursko deblo še večo zagozdo, kakor lansko leto, in sicer iz móž, katerih namen bo: imeti uho in oko odprto ter gledati nemčurjem na prste. S tem dosežemo dvoje. Prvič zve svet marsikaj, kar so dozdej očetje za zaklenjenimi vrati sklepali; drugič se ne bodo mogli bahati, da so zlasti politično-demonstrativni sklepi véliko-nemškega ali prusaškega duha enoglasni. In to je že nekaj!

Okrožnica

županstvom in krajnim šolskim svetom o zadevah kmetijskega nauka v ljudskih šolah na Kranjskem.

Deželni odbor se do Vas obrača s tem pismom, da Vas spominja na nekaj, česar do-

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviran roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

IV.

Sedaj pak, dragi čitatelj, obrniva se proti severo-vzhodu; pustiva krasno mesto in njego ve palače, pojdiva naprej, naprej skozi noriške gozdove in njihove gore, naprej, naprej v srce Panonije. Neizmerna planjava se odpre nama pred očmi. Daleč okrog ne vidi va ne zelenih gorá, ne obraščenih holmcev, povsod le sinje nebo in enolično planjavo. Še kamenja ne dobiš, prst in blato se ti kaže. Tu ne cvete krasna jablana, tu se ne razprostira temnozelená smereka, ampak le sama visoka trava enaka valovom neizmernega morja se giblje pri najmanjšem vetriču pred tvojimi očmi. A kraj obzora sveti se tvojemu čudečemu se očesu nekaj kot kak srebrn pas čez planjavo. Kaj je to? To je reka Ister, nekđaj slovanska reka

Donava. Stopimo čez. Unkraj zopet enolična planjava, zopet enolična trava, le na severu daleč, daleč gori vzdigujejo se visoke karpatske gore. Le naprej, in zopet naprej. Zopet se ti od daleč zablíči druga reka, v kateri se žarki žarečega solnca kopljejo. Življenja ni videti. Le tu pa tam te prestraši tropa povodnih ptic, ki krohotaje v sinje nebo pred teboj zletijo, znamenje, da reka je v istini blizo. Da, tu je lena Tisa, ob njenih bregovih spredaj in zadej razprostira se ogerska pusta Pusta. Tu, glej! je bival Panonec, naš svobodni ded Slovan, todi so se glasile tužno-čarobne njegove pesmi. Svoboden je bil, na čilih svojih konjičih danes tu, jutri tam. A ptujstva ljudstvo se je v kratkem ustanovilo. Pridrli so iz vzhoda, iz peščenih azijskih puščav ljuti Hunci na brzih konjičih, podjarmili so mirnega Panonca, ki sedaj pod železnim žezlom zdihovaje nebo odrešenja prosi.

A tudi najkrutnejše robstvo lahkeje prestajaš, če imaš tovariša enaki osodi zapadlega, saj potem lahko mu potožiš svojo nadlogo,

zlajšaš tužno srce, on te gotovo ume. Enako kot Panonce tlači tudi druge hunske konjske kopito. Tudi vzhodnih Gotov hrabri knezi Valamir, Teodomir, Videmir, ponosni sinovi hrabrega Vandalarja, so se morali vdati nezaljšani sili, ukloniti ponosno glavo težkemu hunskega jarmu. Japidi niso ušli enaki osodi, njihov knez Ardarik mora služiti v slavo „šibi božji“, krutemu hunskega kralju Atili, sinu Mundžuka, morilcu lastnega brata Bleda. Kdo bi naštel razne narode, ki so vteleseni Atilovi strašni vojski? Tudi Heruli, Rugi, Longobardi, Turingi, Burgundi, da, celo svobodoljubni Franki so se bojevali pod njegovimi zastavami. Med seboj se sovražijo ti narodi, a sovražne te narode edini sovraštvo do rimske krvi. Zato četa knezov sledi kot čreda sužnjev osornemu povelju grozovitega in velicega Atila.

A poiščimo stolno mesto tega mogočnega moža. A kaj, kaj tacega ne pozna; kaj je prestol, ne ve. Danes tu, jutri tam. Enolična pusta je njegovo mesto, sinje nebo streha dvorni palači. To njemu dopada. A vendar dvorjan-

zdej se po vse pogrešamo v naši domovini, pa je v mnogih drugih deželah že vpeljano na veliko korist kmetijstvu, in zato Vas pripomoči prositi o izpeljavi velevažne naprave tudi v občini Vaši.

Pa kaj neki je to? — boste radovedni vprašali.

Podučevanje mladine v različnih razdelkih domačega kmetijstva potem, ko je dovršila ljudsko šolo, to je na kratko rečeno vse, kar Vam hočemo na srce položiti s tem pismom.

Ne vstrašite se pa teh besedi! Ne mislite morebiti, da imate novo šolo zidati, posebnega učitelja v službo vzeti, ali da morajo Vaši sinovi na kako kmetijsko šolo od doma iti, ali da jih bodo stariši, ko so ljudsko šolo dovršili, morali zopet vsak dan dopoldne in popoldne v to novo šolo pošiljati in zaradi tega jih pri domačih delih težko pogrešati. Ne, ne! vse tega ne bode pri tej šoli, katero s tem pismom starišem naše kmečke mladine priporočamo.

Ta šola, za katero bi radi srca vseh naših deželanov ogreli, ki imajo ljudski šoli že odrastle otroke doma, je le pridevek ali dodatek domače ljudske šole. Glavna stvar, za česar je pri njeni napravi skrbeti, je pred vsem to, da se vsaj kakih 700 štirjaških metrov ali 200 štirj. sežnjev po stari meri zemlje dobi, na kateri se napravi šolski vrt za dejanski nauk v različnih razdelkih kmetijstva, in da se omislijo nekatere majhne priprave, to in uno orodjice, ki je za šolski nauk potrebno. Toliko prostora je vendar povsod lahko brez velicnih stroškov dobiti, ter ga stanovitno odločiti za šolski vrt; druge priprave pa tudi ne bodo šoli prizadjale velikih stroškov.

Verjemite nam, da denar, ki ga soseščani za tak kos zemlje žrtvujejo, je dobro naložen in bo bogate obresti dajal s tem, da mladenči tu dobijo najboljšo podlago umnemu kmetovanju, ko bodo postali ali sami svoji gospodarji ali pa svetovalci v kakem drugem gospodarstvu.

Da navadna ljudska šola, kjer se mladina uči brati, pisati, računati in še nekterih družih vednosti, ne zadostuje sama temu, da bi prihodnji samostojni gospodar znal dobro ravnati svoje polje, svoj vrt, nograd, svoj gojzd in umno glešati svojo živinico, temu bode gotovo vsakdo rad pritrtil, kajti podlago umnemu gospodarstvu dadó še le šole, ki se imenujejo kmetijski nauk nadaljevalne šole.

Svet stoji na poduku. Kdor se ne uči, ne zna in ne more znati. Tudi kmetijstvo je znanstvo, kterega učiti se je treba, da gospodar

od zemlje dobiva toliko, kolikor mu umno obdelna more dati. Kdor je le za blapca delal, kar mu je dober ali slab gospodar ukazal, — kdor je živini le krmo pokladal, gnoj izpod nje kidal in ga na njivo vozil, — plug in brano, kakor je mogel in znal, po njej vlačil, jabelka in bruške z dreves tresel, in še deset in dvajset družih opravil opravljajal, kakor je pri svojem očetu videl, ki ni prilike imel temeljito se podučiti v kmetijstvu: ta utegne dober delavec biti, pa tudi pošten posestnik, ali v umnem kmetijstvu izveden gospodar ni in ne more biti.

Potrebščine življenja so dandanes zmirom večje, davka in družih davščin čedalje več, in vendar mora kmetovalec vse dohodke svoje pridobiti si iz zemljišča, kterega niti na dolgo niti na široko raztegniti ne more, da bi ga bilo več. S tem pa, da si zemljo umno obdeluje, in si skušnje drugih izvedenih domačih gospodarjev pa tudi drugih dežel na korist svojemu posestvu obrača, bode mu mogoče isto zemljo prisiliti v to, da mu več ali pa boljega pridelka da.

Luč k temu pa se prižiga v šolah, ktere Vam tukaj priporočamo, in v kterih se mladina, ko je s 14 leti navadni ljudski šoli odrastla, podučuje v natoroznanstvu, zemljeznanstvu, rastlinoznanstvu itd., da, na priliko, izvé, kakošen upljiv ima zemlja, voda, zrak, svetloba, toplota ta ali uni živež itd. na rastljinne in domačo živino. Ko si je v imenovanih predmetih mladina podlago dobila daljemu učenju, ne bode jej potem težko razumeti to, kar zahteva umna sadjereja, čebeloreja, sviloreja, obdelovanje polja, senožeti, vinogradov, gozdov in reja naše domače živine.

Po vsem tem ni nam treba dostavljati še tega, da v takih kmetijskih šolah, ki so naslonjene na ljudske šole, se ne uči kmetijstvo v vseh razdelkih na drobno, kajti za ves tak obširni nauk je čas podučevanja prekratek.

Navadno je taka šola za nauk kmetijstva po zimi dvakrat na teden, vselej po dve uri, namreč ob nedeljah ali praznikih in pa en delavnik popoldne take dni, ki so učencem najbolj pripravi; — spomladi pa se začne, ko se na vrtu dela pričeti zamorejo, meseca sušca in traja do konca oktobra, — tudi po dvakrat na teden.

Kteri dnevi in ure se izvolijo za ta nauk, o tem se učitelj dogovori s krajnim šolskim svetom; županstvo pa potem razglasi starišem dotične šolske občine. —

množica mož. Vzburjeni so, iz žarkih oči jim sije pogum, neustrašenost. Kosmata medvedova ali volčja koža krije krepke jim ude. Na okrogli kosmati kapi vihra orlovo pero. Dolga, zakrivljena sablja visi jim za pasom, in ostro kopje žari se v solčnih žarkih. A tudi bate boš videl in drugo mnogovrstno morilno orožje. Brade so jim divje zaraščene, polti so črno-rujave. Vseh pozornost je obrnjena v zeleni šotor kraljev, kajti divjemu narodu prijeten glas je počil med ljudstvom.

Ravnokar stopi izza zastora krepka in nizka postava, okroglega, da, bolje štirivoglatega obraza, divje zmršenih rudečih las in enacih brk. Mirno in veličastno koraka na vzvišen kraj na osipu. Ustavi se, zamišljeno zre čez tabor tje proti zapadu; skoro zaničljivo pogleda na podložne dostojnike, ki ponižno kot najslabejši robovi se v prahu tresoč pred njim valjajo. In kaj bi ne? Čarobno se bliska črnega, svitlega očesa pogled, v jezi in strasti mož sam sebe ne pozna. Zadostuje pogled na njegovo divjo, ostudno postavo. Ta

In tako smo Vam razložili vse, kar je treba, da poznate namen teh šol, njih veliko korist, in kako se dajo z majhnimi stroški ustanoviti. Za primerno plačo učitelja bode skusila dežela skrbeti, ki se nadja tudi od slav. ministerstva kmetijstva kake podpore, katero svojo posebno skrb obrača tem šolam.

Prevdarite tedaj možje, ki na čelu stojite občini in ljudski šoli, kar Vam tukaj priporočamo; razglasite to po svoji občini in posebno starišem, ki imajo za tako šolo pripravnih mladenčev, da se ogrejejo njihova srca za njeno napravo, spomnivši se tehtnih besed, ki jih je že pred pol stoletjem naš Vodnik govoril svojim rojakom tako-le:

Kranje! tvoja zemlja je zdrava,
Za pridne nje lega najprava;
Iše Te sreča, um Ti je dan,
Najdel jo boš, ak' nisi zaspan!

V Ljubljani 2. svečana 1876.

Od deželnega odbora Kranjskega.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. februarija.

Avstrijske dežele.

Pogovori o kupčijski pogodbi

z vlado laško so dognani, in naš rojak, baron Žveglj, ki je to reč obravnaval, se je 20. februarija iz Rima zopet vrnil na Dunaj. Pogodba je zlasti glede davščine od špirta za Avstrijo neki prav ugodna.

Državni zbor je 21. t. m. obravnaval od gosposke zbornice poostreno klostersko postavo. Pred posebnim razgovorom je dr. Oelz v imenu svojih tovaršev naznanil, da se posvetovanja in glasovanja o tej reči ne bodo vdeležili.

Denarni minister je 18. t. m. zboru predložil postaven načrt, po katerem bi smel 49 milijonov gold. na posodo vzeti, od kojih bi se obresti v zlatu po 4% plačevale. Iz dotičnega poročila pa je razvidno, da razun omenjenih 49 milijonov bi denarni minister za to leto porabil še 11 milijonov obligacij državnega posojila. V vsem skupaj tedaj ministru za l. 1876 primanjkuje 60 milijonov goldinarjev; Madjarom pa 40 milijonov, tedaj skupaj 100 milijonov gold. To je res lep sad liberalne samovlade.

Na Českem so pri volitvah za deželni zbor povsod zmagali staročeski kandidati, samo v Kraljičnem dvoru je pri ožji volitvi zmagal

stva ima mnogo, kralja obdaja večni ropot. Rezget čilih konjičev, cvenk ostrih mečev, brenk svetlih sulic je godba, ki razveseljuje njegovo uho. Njegovemu očesu ne dopadajo visoke palače, marveč zadostujejo mu bojni vozovi; drug družemu v kolobar pripreženi služijo kot mogočno obzidje stolnega mesta palačam, — palačam? bajtam, s slamo kritim in z ilovico zamašenim. A vendar se odlikuje njegov šotor od šotorov družih Huncev, ne zaradi lastnega razveseljevanja in lastne mehkužnosti, ampak za varstvo in pomnoženje kraljevega svita in veličanstva. Atilova priprosta palača, stoječa sredi ostroga, obdana s prekopom, nasipom in leseno ograjo, obstoji iz več poslopij za različno dvorstvo. Toda prosta od zvunaj, krasna je njena notranjost; oko ti očara prizor, ki ga tu dobiš. Razpostavljen je v domu kraljevem rop in plen raznih narodov, zlate in srebrne posode, zlahtno kamenje, in razne druge dragocenosti, — stoletni trud oropanih zapadnih omehkuženih ljudstev.

Okoli tega poslopja se giblje neštevilna

mož je kruti junak, pred katerim se je cela Evropa tresla, ter iz dolzega spanja prebudila, ta mož ni nikdo drugi nego grozoviti kralj Hunov, zakleti sovražnik sv. križa, samosilni vladar vseh narodov od Volge do Save, od baltiškega do črnega morja, on je „šiba božja“ petega stoletja, je čarobnik, ki je po pravljici severnih narodov iz nebes nepremagljiv meč dobil, ta mož je: Atila, sin Mundžuka. Nepri-zanesljiv je onim, kterim je osveto zažugal, a zvest tovarišem. Pa kaj? Tudi ropar je zvest, dokler služijo tovariši lastnim njegovim namenom. Neizbirljiv v sredstvih za dosego svojih nakanov in zaradi tega dostikrat ljut in krut, skaže se vendar mnogokrat človeškega. Pa kaj? Je li to čuda? Saj tudi tiger in divji oroslan afrikanških puščav, če sta s plenom zadovoljna, imata trenutke, v kterih se skažeta milostljiva. Ali tigrove hinavščine ni poznal, krempļjev svojih ni skrival, marveč odkritosrčen je bil, odkrit v svojih dejanjih, odkrit v zbiri pripomočkov za izvršitev svojih nakanov.

(Dalje sledi.)

vstavoverec Alter s 67 glasovi proti Staročehu Pražaku, ki je dobil 59 glasov.

Iz Zagreba sta te dni zopet dva regimenta konjikov odšla na mejo turško.

Iz Zadra se poroča, da je okrajni glavar Rešetar v Dubrovniku zaprl tje došle Garibaldince, ki so bili namenjeni na Cetinje, potem pa po šubu poslal nazaj na Laško.

Vnanje države.

Jugoslovanski vstajniki so se bili te dni s Turki zopet sprijeli. Pri Suvanci so se hrabro bojevali, pa brez posebnega uspeha. Po noči ste se obe vojski obrnili drugam, pa pri Ivanski zopet druga na drugo zadeli, ne da bi bili to nameravali. Boj je trajal 10 ur in vstajnikom je bilo pošlo streljivo, zato so se Turkom umaknili. Turki so imeli 68 mrtvih in ranjenih, pa tudi vstajniki so zgubili veliko ljudi. — Avstrijska in angleška vlada neki svetovate, da naj se s Črnogoro oestro ravna. Pa kaj hoče Turčija opraviti z njo, če je že Avstriji trda šla v boju s kotorskimi Bokezi? Turčija že iz skušnje vé, da Črnogorcem ne more priti do živega, zato je pa skušala pogovoriti se z njimi z lepo, ter jim je, ako ostanejo mirni, obetala rodovitne dežele ob Skaderskem jezeru in trdnjavo Nikšiče. Pa Črnogorci se za te ponudbe ne zmenijo, ker dobro vedó, da te kraje prej ali pozneje gotovo dobé, pa ne po milosti Turčinov.

Kardinal Ledohovski je 21. t. m. popoldne ob 5. uri po železnici došel na Dunaj, kjer je bil od odličnih katoličanov sijajno sprejet in prisrčno pozdravljen.

Na Francoskem se vršé volitve 532 poslancev za narodno skupščino. Dosedaj je znan izid 452 volitev, pri katerih je bilo izvoljenih 17 narodnih in 17 konstitucionalnih konservativcev, 62 konservativnih republikancev, 13 legitimistov, 56 bonapartovcev, 171 republikancev, 16 radikalcev. Ožjih volitev treba je 94. Minister Dufaure je izvoljen v Marennesu, Buffet je propadel v Castel-Sarrasinu in Decazes v Aveyronu.

Iz Španjskega se poroča, da Lizarraga je našeskal 20.000 Alfonsistov, ki so bili 17. t. m. prijeli Estello, Santo Barbaro in Mauero. Tudi konjiki Alfonsovi so bili pri Villatuerti premagani. Lizarraga je neki vjel 1000 Alfonsistov. Vladina poročila iz Madrida pa pravijo, da so zmagali Alfonsisti in da Karlisti beže. Kmalo se mora zvedeti, ktera poročila so resničnejša.

Izvirni dopisi.

Iz Trnovske okolice na Notranjskem, 19. februarja. (Graška vzajemna zavarovalnica zoper ogenj.) Društva, pri katerih zamore človek posestva svoja zavarovati zoper škodo po ognju, toči, vodi itd., so gotovo velika dobrota za posestnike in žeteli bi bilo, da bi se vsi zavarovali, ker bi potem ne bilo toliko revščine in pomanjkanja, če bi kje pogorelo, kakor pa sedaj, ko veliko posestnikov še ni zavarovanih. Nekdaj smo v naših krajih imeli le graško vzajemno zavarovalnico, ki je bila menda prav zaradi tega, ker je zavarovanje res velika dobrota, od c. kr. vlade dobila prav velike pravice. Med temi pravicami je tudi ta, da sme vodstvo rubiti brez sodnijske razsodbe tiste zavarovance, ki svojih letnih doneskov o pravem času, t. j. do konca marca, ali po posebnem dovoljenju do konca junija ne odrajtajo. Dokler je bila ta zavarovalnica skoro edina v naših krajih, bilo je to prav in tudi sedaj bi ne bilo napačno, ko bi vlada na kak način posestnike

silila zavarovati svoja poslopja, a ne zdi se nam prav, da bi sedaj, ko imamo toliko pravih dobrih in zanesljivih zavarovalnih društev, eno imelo večje pravice od drugih. Čudno se nam je tedaj zdelo, ko je ilirsko-bistriški zastopnik graške vzajemne zavarovalnice nekterim posestnikom poslal liste s c. k. orlom na čelu in s podpisom c. k. okrajnega glavarstva postonjskega, v katerih jim naznanja, da se jim bodo zavoljo dolžnega „zažihranja“ in všteti izvršbinskih stroškov zarubljene premakljive reči po dražbi prodale. V potrjenje Vam pošljem priložena listka, v katerih zastopnik tirja premije za zadnje leto. Pa ne samo od teh dveh ampak tudi od takih, ki so že več let pri drugih družbah zavarovani, se premije iztirjujejo na ta način, da se jim žuga z zarubljenjem. Kako to?*) Žeteli bi bilo, da bi se ta reč na kak način vravnala, da bi ubogi kmetje ne bili vedno plašeni in begani, kar se posebno godi, odkar so davkarji (če povesod, ne vem,) postali agenti graške vzajemne zavarovalnice. Prosimo, kako se to vjema z njihovo službo?

Domače novice.

V Ljubljani, 24. februarja.

(Vladni svetovalec vitez Roth) je imenovan za dvornega svetovalca.

(V seji deželnega odbora 19. dne t. m.) so bili obravnavani in sprejeti proračuni gledišnega, dijaškega, ustanovnega in več drugih zakladov za leto 1877, da se predložé prihodnjemu deželnemu zboru. — Sklep krajnega šolskega sveta v Mokronogu zaradi vpeljanja nemškega jezika v tamošnjo ljudsko šolo se je deželnemu šolskemu svetu vrnil v pojasnilo okoliščin, ktere ta sklep opravičujejo. „Nov.“

(V zadevi mestnih volitev.) Letos ima izstopiti iz mestnega starešinstva 11 odbornikov in sicer: iz I. razreda 4, iz II. razreda 3 in iz III. razreda 4. Na ta način jih mi prav lahko spravimo v odbor vsaj zopet štiri, namreč v III. razredu, če se le naši volilci ne bodo dali preveč strašiti in slepiti po nemških agitatorjih in če bomo pri volitvi vsi složni.

(Umrl) je v torek gospod Jož. Zanoškar, deželen uradnik v Ljubljani, za dolgim bolehanjem na pljučih še le 35 let star. Ranjki je bil doma iz Dravelj pri Ljubljani in značajan narodnjak.

(Kranjska hranilnica) je imela 17. t. m. občni zbor, v katerem je predsednik g. V. Seunig poročal, da je l. 1875 16.229 vlagateljev vložilo 2,812.730 gl.; odštevši izplače se je imetek vlagateljev pomnožil za 895.025 gl. 29 kr.; posodilo se je na zemljiščna posestva, hiše, državna dolžna pisma in na menjice 2,071.455 gl. 65 kr., za 674.514 gl. 84 kr. več, kakor l. 1874. Hranilnica ima koncem leta 1875 z rezervnim zakladom vred, ki znaša 880.502 gl. 47 kr., in sicer po odpisanih 3% od vrednosti svojih lastnih hiš, v oskrbništvu 11,705.853 gl. 81 kr. toraj 1,002.593 gl. 32 kr. več kakor koncem leta 1874. — Zastavljalnici v podporo je hranilnica tudi letos morala izplačati 1815 gl. 43 kr. — Kreditno društvo, ustanovljeno po hranilnici z dotacijo pol milijona, pričelo je svoje delovanje leta 1875, došlo je

*) Po pravilih se mora izstop iz družbe zastopniku vsaj do konca meseca julija naznaniti. Morda so dotični posestniki to opustili? Gledé listkov s c. k. orlom in podpisom okrajnega glavarstva pa sodimo, da se jih zastopništvo morda poslužuje brez vednosti okrajnega glavarstva, ker so to navadni formulari, s kterimi se napoveduje zarubljenje zaradi zaostalih davkov. Vredn.

v osmih mesecih 112 prošenj za kredit, sprejelo se jih je 88 z dovoljenim kreditom 171.000 gl. Za dobrodelne namene je hranilnica darovala: Ubožnemu zavodu 2500 gl.; za oblekorevnim otrokom v čitalnici 100 gl.; zavodu malih otrok 100 gl.; ubožnim dijakom ljubljanske gimnazije 200 gl., gimnazije kranjske 100 gl., novomeške 100 gl.; kočevske 100 gl., ljubljanske realke 200 gl., učiteljskega izobraževališča 100 gl., ubožnim učencem mestne glavne šole 100 gl., mestne ljudske šole 200 gl., „Národní šoli“ 100 gl., b. „Schulpfennig-u“, 100 gl., ljublj. nunski šoli 200 gl., v Škofji Loki 100 gl., tukajšnji protestantski šoli 200 gl., novomeški šoli za dečke 100 gl., novi dekliški mestni šoli v Ljubljani 100 gl., ženskemu izobraževališču v Ljubljani 100 gl., novi dekliški šoli v Kočevji 200 gl., godbeni šoli filharmoničnega društva 100 gl., graškim ubožim univerznim dijakom 150 gl., oskrbovalnemu zavodu malih otrok 200 gl., ubožnim učencem živino-zdravnišnice 100 gl., zavodu oficirskih hčera v Hernalsu 100 gl., bolnišnemu podpornemu društvu 100 gl., požarno-stražni blagajnici 200 gl., za mestno godbo 200 gl., za gledališčno podporo 1875 in 1876 450 gl., društvu katoliških pomočnikov 50 gl., Elizabetni otroški bolnici 200 gl., za uboge iz bolnice izpuščene bolnike 200 gl.; delavski bolnišni in invalidni blagajnici 100 gl., preskrbljevalnemu zavodu za uboge 200 gl., delavskemu izobraževalnemu društvu 50 gl., za izkoptavanje stavb na koleh na močvirji 200 gl., za dovršitev zidanja hiše za neozdravljive na Kranjskem 300 gl., skupaj 7.900 gl.

(Slovensko gledišče.) Igra „Cvrček“, ktero smo v torek prvokrat na slovenskem odru videli, je po nemški „die Grille“ še dosti spretno poslovenjena, jezik precéj domač. Zakaj pa je prestavljavec pri tej nikakor zgodovinski in nobenega naroda posebnosti ne kazajoči igri pridržal francoska imena, tega naša modrost razumeti ni kos. — Igrala se je pa igra tako točno in vrolo, da bi bila vredna po vseh prostorih polne, ne pa malo več ko pičlo obiskane hiše. Zlasti je bilo pogrešati množice tako zvanih naših „estetikarjev“, o kterih bi človek mislil, da morajo biti jedro obiskovalcev slovenskega gledišča. V prvi vrsti se je odlikovala gospica Podkrajškova s težavno nalogo „Cvrčka“, ki je polna mnogovrstnih razlik, in to v najvinih in resnobnih prizorih enako. Izvzemši nekatere malenkosti, kterih vzrok je bil tu pa tam njen prenagli jezik, je igrala tako, da se sme staviti vstrie najboljših igralk in bila tudi pred drugim občinstvom prodrila do iste burne pohvale, ktera ji je iz vseh prostorov viharno donela. „Cvrčka“ si sme gospica zapisati med naloge, ki so se ji dozdej najbolj posrečile, ker je spravila z njim občinstvo do vrhunca navdušenja. — Za njo omenimo gospoda Kocéjla, ki je še le v zadnjem delu imel priliko razviti ves svoj igralni talent; njegov svojeglavni in trdovratni „kmet“ je bil prav po naravnem življenji posnet. Gospoda Schmidta smo po daljem času zopet videli v njemu pristojni nalogi, ktero je zato tudi z globokim čutjem dovršil. Gospod Juvančič mu je bil dokaj ličen „dvojček“ in je naivnost tega tudi dobro zadél. Gospica Namretova v nalogi stare „čarovnice“ je naslikala precéj naravno posebnosti te starke in bila zato pohvaljena. Gospa Odijeva je imela le malo opraviti, ravno tako gospod Kajzelj, ki je pa že s svojo originalno masko zbudil mnogo veselosti in nalogi svoji dal nekoliko žive barve. Gosp. Ledarjeva je bila krasna načelnica brhkih vaščanskih deklet in se kaj ročno sukala. Vsi

drugi so se vrlo obnašali. Igra je sploh tekla gladko, kakor maloktera, zato je veljala konečna živahna pohvala gotovo vsem igralcem, ne le posameznim, ki so se v večih nalogah odlikovali. Upamo, da bomo to igro še videli na našem odru; ta uspeh sme biti porok, da bo drugi pot hiša v vsih prostorih polna. —

Razne reči.

— Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem: G. Andrej Grčar, učitelj v Šentrupertu; g. Telban, definitivni učitelj v Škofji Loki; gospodična Miroslava Ekl, (učit. kand.), začasna učiteljica na Črnučah. G. Medic, zač. učitelj v Radoljci.

Na Štajarskem: G. Kranjc (iz Laškega trga) postal je podučitelj v Konjicah; gdična Žižmo Hrašovec (prej v Ljutomeru) učiteljica v Vuzenici.

Na Koroškem: Gdična Frančiška Žitko (ljubl. učit. kand.), podučiteljica v Pliberku.

Na Goriškem: G. Hoban (iz Gorice), nadučitelj, g. Stres, učitelj v Bovcu.

Na Primorskem: Premeščenje v tržaški okolici: G. J. Toroš iz Verdele v Rojan, g. Troha iz Rojana v Trebiže, g. Delkin iz Trebiž v Križ, g. Šlunder iz Križa v Verdello.

— Napoved novih knjižic. Ivan Lapajne je sestavil za slovenske narodne šole „kratek opis (zemljepis) Štajarske, Koroške, Kranjske in Primorja“. Ta mala knjižica, s katero utegne slovenskim učiteljem in učencem prav vstreženo biti, se že tiska v Pajkovi tiskarni v Mariboru. Isti pisatelj je poslovenil tudi Kocénov zemljepis za ljudske šole; ta rokopis je pa založnik (Hölzel na Dunaji) ministerstvu v odobrenje predložil.

— Nova telegrafična postaja se je 19. t. m. odprla v Mengšu.

— V Sadje- in vinorejski šoli na Slapu v vipavski dolini se bo pričel prve dni prihodnjega mesca brezplačni poduk ob nedeljah za gospodarje. Kdor želi obiskovati ga, naj se oglasi pri vodstvu omenjene šole do 5. marca t. l.

— „Beseda“, ki jo je napravila v nedeljo čitalnica v Šentvidu nad Ljubljano svojim udom, se je vrlo ponesla. Slabemu vremenu vkljub se je zbralo lepo število poslušalcev, ktere je najprvo navdušil slovesni govor gospe L. Kraljičeve, potem pa jih zabavalo lepo vbrano petje in kratkočasna igra „Gluh mora biti“, ki je vsim igralcem vrlo šla spod rok. Vse jebilo veselo in židane volje.

— Perzijski šah hoče princa Muzeffer-Eddina, ki ima biti njegov naslednik, poslati v Evropo, da se bo bolje izobrazil. Princ bo popotoval inkognito kot navaden Perzijanec brez velikega spremstva, da bo imel več časa za svoje študije.

— Od volkov raztrgan. Preteklo soboto se je neki mož peljal s svojo ženo in Sletno hčrko iz Munkača v R.-Almas. Bili so že blizo vasi, ko pridere 8 volkov, katerih so se konji tako prestrašili, da se niso ganili z mesta, dasi je kočijaž hudo po njih udrihal. Popotniki so bili od groze vsi omamljeni; kočijaž pa je prerezal enemu konju štrange ter se je zakadil nanj in zdirjal z njim proti vasi. Ko se je čez nekoliko časa z oroženimi ljudmi vrnil nazaj, našli so popotnike in druga 2 konja že mrtve in strašno razmesarjene.

— Krivoverska silovitost na Pruskem. Konec p. l. je umrl profesor dr. Fraas, ki je bil podpisal „starokatoliško“ „murejsko adreso“. Na smrtni postelji je dal poklicati župnika svoje domače duhovnije (Rattersdorf),

se je spravil s cerkvijo in je prejel potem od g. župnika Stengel-a v Šwabingu sv. zakramente za umirajoče. Komaj je prof. Fraas zatisnil oči, brž je njegov zet, vseučilišni prof. in deželni poslanec dr. Haushofer, ukazal „starokatoliški“ pogreb, rekši, da njegov tast je bil „starokatoličan“ in je sv. zakramente v nezavednosti prejel. Župnik Stengel je zavrčal to trditev ter povdarjal, da je Fraas pri popolni zavednosti od mašnikov katoliške cerkve zahteval in prejel sv. zakramente, da je tedaj dolžan in ima on sam pravico ga po obredu katoliške cerkve pokopati. Na to je žugal zet s svojo hišno pravico. Tako je bil tedaj Fraas, dasiravno je katoliško umri, „starokatoliško“ pokopan.

— Sodnik: „To se mi čudno zdi, kako ste močne duri in ključavnice mogli sami vložiti?“ Kaznjenee: „To pač rad verjamem, saj pa tudi ni tako lahko, kakor malo pisati in uboge jetnike obsojevati. Če nas eden hoče shajati s svetom, se mora veliko prizadevati in več učiti, kakor drugi ljudje.“

— Milar (sopunar) v New-Yorku je dal na hudsonskem obrežju več milj daleč od mesta v vsako skalo vdolbsti z velikanskimi črkami: „Rabite Smith-ovo milo!“ Njegov tekmeec (konkurent), milar Jones, je dolgo premišljeval, kako bi si to konkurenco storil neškodljivo. Kar najme slikarja, ki je celo pot memo omenjene reke moral dopisati še z večimi črkami besede: „če ne morete dobiti Jonesovega-a“, namreč mila.

Opomin.

Ker so nekteri udje katoliškega društva še na dolgu z letnimi doneski, so vljudno prošeni, da naj blagovolijo za leto 1875 zaostalo letnino poslati društvenemu predsedniku

dr. Ant. Jarc-u.

V Ljubljani 22. februarija 1876.

Umri so:

Od 18.—21. februarija: Jož. Čepelnik, delavec, 72 l., vsled starosti. Ana Omejc, beračica, 67 l., vsled oslabiljenja, oba v bolnišnici. Janez Anžel, kurjačev o., 4 m. Tom. Prestopnik, dni-nar, 55 l., v boln. za jetiko. Jera Rozman, gostinja, 66 l., vsled oslabiljenja. Franc Burgstaller, učencec 3 razr., 10 l., za škrlatnico. Marija Belc, kovačev o., 2 l., Jera Pnizdar, gostinja, 74 l., v boln. za pljučnico.

V vojaški bolnišnici: Franc Stermole, desetnik 17. peš-polka, 19. komp. in Jernej Dobravec, vojaški jetnik, oba za jetiko.

Eksekutivne dražbe.

28. febr. 3. J. Rakove-ovo (2521 gl.) v Kranji. — 3. Jože Rojc-ovo iz Volavelj (980 gl.) v Litiji. — 2. Jak. Jan-ovo iz Grabč (1181 gl.) v Radoljci. — 2. F. Jakše-ovo iz Gjura (3457 gl.). — 2. Kramaršič-ovo iz Žužemberka (630 gl.), oba v Laščah. —

29. febr. 3. Helene Franetič-ovo iz Potoč (248 gl.). — 3. Jože Dekleva-ovo iz Landola (4355 gl.). — 3. Ant. Lozar-ovo iz Hrenovice (1909 gl.). — 3. Matija Kljun-ovo iz Hruševja (2020 gl.), vse v Senožečah. — 2. Martin Kraševč-ovo iz Dobrave (1361 gl.) v Metliki. — 2. Ignacij Avcin-ovo (1700 gl.) v Bistrici. — 2. T. Strle-ovo (1800 gl.) v Ložu. — 2. Matija Obratar-ovo iz Zlatnika (2430 gl.). — 2. Fr. Lavrič-ovo iz Srednje vasi (355 gl.), oba v Ribnici. — 2. Mar. Barbič-ovo iz Topolca (3500 gl.) v Bistrici.

Telegrafične denarne cene 23. februarija.

Papirna renta 68-05 — Srebrna renta 72 80 — 1860letno državno posojilo 111-90 — Bankine akcije 890 — Kreditn. akcije 178-70 — London 114-40 — Srebro 103-20 — Ces. kr. cekini 5-37 — 20Napoleon 9-15.

Denarstvene cene 22. februarija.

	Denar.	Blago.
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	68.05	68.15
5% renta v srebru	77.88	72.90
Srečke (lozi) 1854. l.	107.—	107.25
„ „ 1860. l. celi.	111.70	111.90
„ „ 1860. l., petinke	119.50	120.—
Premijski listi 1864. l.	135.50	136.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	95.—	96.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	—
Ogerske po 5%	78.25	78.75
Hrvaške in slavonske po 5%	82.—	—
Sedmograške po 5%	76.50	77.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	889.—	891.—
Unionske banke	74.50	75.—
Kreditne akcije	176.90	177.10
Nižoavstr. eskomptne družbe	725.—	725.—
Anglo-avstr. banke	90.40	90.60
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	164.—	164.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	117.—	—
„ 50 „ „ „	56.—	56.50
Budenske „ 40 gl. a. v.	28.75	29.25
Salmove „ 40 „ „ „	38.25	38.75
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	29.—	29.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	29.—	25.—
St. Genois „ 40 „ „ „	29.—	29.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	23.—	23.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	24.—	24.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.38 1/2	5.38 1/2
Napoleonsd'or	9.16 1/2	9.17 1/2
Srebro	103.56	103.75

Zavarovalno društvo „VICTORIA“.

Počastimo se z naznanilom do častitega p. n. občinstva, da smo vsled prostovoljnega odstopa

gospoda J. Jereb-a

za vodjo tukajšnje glavne agencije v istih lastnostih postavili

gospoda J. Spendov-a

(v Kolizeji).

Ta gospod je od naše strani pooblaščen sprejemati zavarovanje zoper ogenj in za življenje človeško v vseh kombinacijah za vso deželo kranjsko, in priporoča je ga vsem zavarovanja želim najtopleje, se podpisemo s spoštovanjem

Generalna agencija zavarovalnega društva „VICTORIA“ v Gradcu.

Jos. Irth.

Sellen.

Opiraje se na to okrožnico se drznem ponujati častitemu p. n. občinstvu svoje posredovanje pri zavarovanju vsake baže gori omenjene vrste.

Zavarovalno društvo „Victoria“, l. 1865 z 1 milijonom gl. v gotovini vstavnovljeno v Klausenburgu, ima zdaj še eden in en četr milijona gl. rezervne zaloge in se šteje med najbolj obrabljane zavode na Avstrijsko-Ogerskem, zato mi bo najnujnejša dolžnost dobro imé njeno svojim naročevalcem nasproti ohraniti.

S posebnim spoštovanjem

J. Spendov.

(10—1)